

GREKISKA LÅNORD. EN LÄSÖVNING

Bertil Cavallin 1971, reviderad av Kjell Weinius 2010

(För en översikt av det grekiska alfabetet, se PN C 002!)

Δημοκρατία är ett grekiskt lånord, liksom **ιστορία**, **βίος**, liv, och **χρόνος**, tid. I evangelium ingår **εἶ**, bra, och **ἄγγελος**, budbärare. Biskop, **ἐπίσκοπος**, betydde ursprungligen tillsyningsman; **σχολή** har blivit skola, men ordet betydde från början ledighet. **ἔργον**, verk, arbete, finns i ergonomi, vars andra led har med det grekiska ordet **νόμος**, lag, ordning, att göra. Det grekiska **κύκλος**, ring, cirkel, stavades på latin med c- och har blivit vår cykel. **οἶκος**, hus, stavades på latin oe-, vilket på medeltiden uttalades som e-, och ordet finns nu i ekonom och ekologi, vars senare led betyder lära. **λόγος** betyder först och främst ord: **ἐν ἀρχῇ ἦν ὁ λόγος**, i begynnelsen var Ordet – Så börjar Johannesevangeliet.

Den som visar sympati, visar medlidande: **σύν**, med, **πάθος**, lidande. **ψυχή** betyder själ; psykologi är alltså själslära. **σήμα** betyder tecken och verbbasen **φορ** bära: semafor är en teckenbärare; **ὑδωρ** + **φορ** ger hydrofor, vattenbärare, pump.

ἴδιος betyder egen; en **ιδιώτης** var en som bara sysslade med sitt eget, en privatman, som inte ägnade sig åt **πόλις**, staden och staten. Att bli en **πολιτικός**, politiker, var de flesta grekers mål. Mittpunkten i en grekisk stad var – och är – torget, **ἀγορά**. Där uppträdde talarna, dvs. politikerna. Den som kunde tala väl, kunde påverka folkförsamlingens beslut och ett ord för tala, **ἀγορεύω**, har med **ἀγορά**, torget, att göra. En som undervisade i talekonst kallades **σοφιστής**, vilket liksom **φιλόσοφος** har med **σοφός**, vis, duktig, kunnig, att göra.

I den medicinska terminologien vimlar det av grekiska ord. Hysteri har med ordet för livmoder att göra, **ὕστερα**. Kirurgi består av **χείρ**, hand, och en form av **ἔργον**, arbete, och betyder således eg. handarbete. Agorafobi innehåller det ovan nämnda ordet för torg + **φόβος**, skräck, fruktan, sammantaget alltså en skräck för att vistas mitt ute på stora öppna platser. I ordet kleptomani återfinns verbet **κλέπτω**, stjäla, och **μανία**, vansinne, raseri.

Transkribera slutligen till svenskt alfabet:

Σωκράτης	Ποσειδών	Όμηρος
Όδυσσεύς	ἵππος	αὐτός
Ξέρξης	ἔρως	κύριος

Vad vet du om ovanstående personer?

Vad betyder ovanstående ord?

Kan du några lånord från dem?

